

Praha, 18. února 2020

MPSV realizovalo průzkum sociálních podniků v ČR

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizovalo na konci roku 2019 dotazníkové šetření sociálních podniků v ČR. Cílem bylo získat aktualizované statistické údaje o sektoru sociálních podniků v ČR. Do vyhodnocení šetření bylo zahrnuto celkem 167 organizací s 303 provozovny. Bylo zjištěno, že v oblastech podnikání vedou i nadále gastroslužby a v cílové skupině zaměstnanců zdravotně postižení. Ze šetření dále vyplynuly následující údaje:

Nejčastější oblastí podnikání je Obchod (31 %). Následuje dalších 6 oblastí podnikání, které jsou zastoupeny téměř srovnatelně. S odstupem deseti procent jsou to Potravinářská výroba (22 %), Ostatní výroba (22 %) a Propagační a dárkové předměty (21 %). Po dvaceti procentech pak získaly Stravování (zahrnuje kavárny, restaurace, jídelny, bistra apod.), Údržba zeleně a technické služby a Úklidové služby a potřeby. Poté následuje Textil – výroba, recyklace, re-use (19 %) a Catering (15 %). Podívali jsme se na oblasti podnikání ze širšího pohledu a sečteme-li všechny tři kategorie týkající se jídla, do vedení se výrazně dostanou gastroslužby (celkem 57 %).

Nejčastější právní formou sociálních podniků je s 53 % společnost s ručením omezeným, následovaná obecně prospěšnou společností s 16 %, spolkem s 10 % a družstvem s 8 %. Ze zkoumaných podniků je 84 % samostatnou právnickou osobou a 16 % funguje jako součást větší organizace.

Cílové skupiny zaměstnanců sociálních podniků

Nejvíce integračních sociálních podniků (84 %) zaměstnává osoby se zdravotním postižením. S výrazným odstupem následuje kategorie osob dlouhodobě či opakovaně nezaměstnaných (52 %) a opět s velkým odstupem jsou příslušníci národnostních menšin a marginalizovaných společenství (19 %). U osob se zdravotním postižením jsou nejčastěji zaměstnávány osoby s tělesným postižením (80 %), s duševním onemocněním (68 %) a s mentálním postižením (52 %).

Sociální podniky v roce 2018 zaměstnávaly 5254 zaměstnanců (bez DPČ a DPP), z toho 3852 znevýhodněných. Při přepočteném počtu všech úvazků se jednalo o 3501 celých úvazků a 2522 celých úvazků u znevýhodněných zaměstnanců. Průměrný úvazek všech zaměstnanců byl 0,67. Průměrný počet všech zaměstnanců jednoho podniku byl 33. U integračních sociálních podniků byl průměrný počet znevýhodněných zaměstnanců v jednom podniku 29, při přepočteném počtu 19 úvazků. Průměrný podíl znevýhodněných zaměstnanců byl ve zkoumaných podnicích 72 %. Ze zkoumaného vzorku patří 53 % do kategorie mikropodniků, 34 % z nich jsou malé a 13 % střední podniky.

Jak se daří sociálním podnikům v ČR?

Celkové výnosy zkoumaných sociálních podniků v roce 2018 byly 2 091,5 mil. Kč. Průměrný celkový výnos jednoho podniku byl 13,1 mil. Kč a nejčastěji se vyskytující celkový výnos, tj. medián byl 6,7 mil. Kč. Více než polovina zkoumaných sociálních podniků (57 %) v roce 2018 vykázala zisk, téměř čtvrtina (24 %) hospodařila se ztrátou a nejméně jich vykázalo zhruba nulu (19 %). Ze zkoumaných podniků jich 98 % v roce

Praha, 18. února 2020

2018 reinvestovalo min. 51 % zisku z předchozího roku (2017) do rozvoje svého sociálního podniku a/nebo naplňování svých deklarovaných společensky prospěšných cílů.

Více než polovinu celkových výnosů tvořily podle odhadů respondentů tržby (57 %), s velkým odstupem následované příspěvky poskytovanými dle zákona o zaměstnanosti (22 %). Dotace z evropských operačních programů tvořily pouze 11 %. Vezmeme-li v úvahu, že příspěvky ze zákona o zaměstnanosti jsou platbou státu za integraci osob se zdravotním postižením na trh práce a že se vlastně nejedná v pravém slova smyslu o dotace, vydělaly si zkoumané sociální podniky vlastní činností téměř čtyři pětiny (79 %) svých celkových výnosů.

Více než polovině (55 %) zkoumaných sociálních podniků se podle vlastního vyjádření v podnikání daří dobře či velmi dobře, většině ostatních pak středně; pouze 3 % ze zkoumaných podniků se daří špatně, a velmi špatně žádnému. Když hodnotí své silné stránky, mírně převažují hlediska společenského přínosu, která se většinou týkají zaměstnávání znevýhodněných osob. Při hodnocení svých slabých stránek zmiňují zkoumané sociální podniky nejčastěji problémy, které mají obvykle malé a střední podniky. Kromě nedostatku peněz na investice a na marketing jsou to klasické problémy s nedostatkem pracovníků a jejich fluktuací. Specifickým problémem sociálních podniků je přetíženost řídicích pracovníků.

Další rozvoj sociálních podniků

Při souhrnném pohledu na to, co by podle respondentů nejvíce pomohlo rozvoji sociálního podnikání v České republice, vidíme několik výrazných témat. Nejčastěji zmiňovaný je rozvoj poradenství pro již fungující sociální podniky. V právním rámci dominoval požadavek na zlepšení podmínek příspěvků na zaměstnávání osob se znevýhodněním. V přístupu k financím pokračování dotací z evropských fondů a v přístupu k trhu to byla osvěta o sociálním podnikání mezi zadavateli veřejných zakázek. Respondenti mají velký zájem o podporu regionálních a národních sítí sociálních podniků z veřejných zdrojů. Důležité je podle nich také vzdělávání o sociálním podnikání na středních a vysokých školách.

Dotazníkové šetření proběhlo v rámci projektu „Podpora sociálního podnikání v ČR pokračuje“, registrační číslo CZ.03.2.60/0.0/0.0/15_016/0006098.

Výsledky dotazníkového šetření naleznete ke stažení [ZDE](#).

Tiskové oddělení MPSV